

PÕLLUMAJANDUSE REGISTRITE
JA INFORMATSIOONI AMET

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

ABIKS TAOTLEJALE

Eesti maaelu arengukava 2014-2020 Poolloodusliku koosluse hooldamise toetus 2019

Taotluse vastuvõtt 2.– 21. maini

**Tallinn
Tartu
2019**

1. EESTI MAAELU ARENGUKAVA 2014–2020 PINDALA- JA LOOMATOETUSED 2019. AASTAL	3
2. POOLLOODUSLIKU KOOSLUSE HOOLDAMISE (PLK) TOETUS	3
2.1. Toetusõiguslikkuse nõuded taotlejale	3
2.2. Toetusõiguslik (hoolduskõlblik) poollooduslik kooslus	4
2.3. Nõuetele vastavus	6
2.4. PLK toetuse baasnõuded	6
2.5. Toetatavad tegevused	7
2.6. Toetuse ühikumäär	11
3. KOHUSTUS	12
3.1. Kohustuse üleandmine	13
3.2. Kohustuse suurendamine	13
3.3. Kohustuse asendamine	13
4. TAOTLEMINE	13
4.1. Taotleja andmete kandmine registrisse	14
4.2. Alade joonistamine „Minu niidud“ teenuses	14
4.3. PLK alade kooskõlastamine Keskkonnaametis	16
4.4. Taotluse täitmine vanas e-PRIAs	16
4.5. Taotluse esitamine	17
5. TAOTLUSEL ESITATUD ANDMETE MUUTMINE VÕI TAOTLUSE TAGASIVÕTMINE	19
5.1. Taotlusel esitatud andmete muutmine	19
5.2. Põllumajandusliku majapidamise/ettevõtte üleandmine pärast toetuse taotluse esitamist	19
5.3. Taotluse tagasivõtmine (annuleerimine)	19
5.4. Vääramatu jõud ja erandliku asjaolud	20
6. TAOTLUSE KONTROLLIMINE	21
6.1. Halduskontroll	21
6.2. Kohapealne kontroll	22
7. TOETUSE VÄHENDAMINE	23
7.1. Toetuse vähendamine pindalade erinevuse tõttu	23
7.2. Toetuse vähendamine baas- ja toetatavate nõuete rikkumise eest	24
7.3. Toetuse vähendamine taotluse hilinenult esitamise eest	24
7.4. Toetuse vähendamine juhul, kui taotleja ei ole deklareerinud kogu maakasutust	24
7.5. Toetuse vähendamine nõuetele vastavuse süsteemi nõuete rikkumise tõttu .	24
8. TOETUSE MÄÄRAMINE VÕI TAOTLUSE RAHULDAMATA JÄTMINE	25
9. TOETUSE MAKSMINE	25
10. OTSUSE VAIDLUSTAMINE	26
11. TOETUSE TAGASINÕUDMINE	26
12. TOETUSE SAAMISEST JA KASUTAMISEST TEAVITAMINE	26
13. MAKI TOETUSTE ALUSEKS OLEVAD ÕIGUSAKTID	27
13.1. Eesti õigusaktid	27
13.2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu ning Komisjoni määrused	27
13.3. Muud dokumendid	28

1. EESTI MAAELU ARENGUKAVA 2014–2020 PINDALA- JA LOOMATOETUSED 2019. AASTAL

13. veebruaril 2015. aastal kiitis Euroopa Komisjon heaks [Eesti maaelu arengukava 2014–2020](#) (edaspidi MAK). 2019. aastal saab taotleda järgmisi MAK pindala- ja loomatoetusi (maaeluministri 26.03.2019 määrus nr 36 „2019. aastal „Eesti maaelu arengukava 2014–2020” alusel antavad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika kohased maaelu arengu toetused“):

1. Põllumajanduse keskkonna- ja kliimameede ehk põllumajanduslik keskkonnatoetus:
 - 1.1. Keskkonnasõbraliku majandamise (KSM) toetus
 - 1.2. Piirkondlik mullakaitse (MULD) toetus
 - 1.3. Piirkondlik veekaitse (VESI) toetus
 - 1.4. Keskkonnasõbraliku aianduse toetus: keskkonnasõbraliku puuvilja- ja marjakasvatuse toetus (KSA) ning keskkonnasõbraliku köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimakasvatuse ning maasikakasvatuse (KSK) toetus
 - 1.5. Kohalikku sorti taimede kasvatamise (SORT) toetus
 - 1.6. Ohustatud tõugu looma pidamise (OTL) toetus
 - 1.7. Poolloodusliku koosluse hooldamise (PLK) toetus
2. Mahepõllumajandusele ülemineku toetus ja mahepõllumajandusega jätkamise (MAH) toetus
3. Loomade heaolu (LHT) toetus
4. Natura 2000 alal asuva põllumajandusmaa kohta antav (NAT) toetus
5. Natura 2000 erametsamaa (NAM) toetus

Käesolev „Abiks taotlejale” käsitleb poolloodusliku koosluse hooldamise toetuse taotlemiseks vajalikku infot.

2. POOLLOODUSLIKU KOOSLUSE HOOLDAMISE (PLK) TOETUS

Maaeluministri 22. aprilli 2015 määrus nr 38 „[Poolloodusliku koosluse hooldamise toetus](#)“ kehtestab PLK toetuse andmise tingimused ja korra. Toetuse üldeesmärk on parandada poollooduslike koosluste ja nendega seotud liikide seisundit, sealjuures parandada poollooduslike koosluste hooldamise kvaliteeti ja suurendada hooldatavate alade pindala ning põllumajandusloomade abil hooldatavate poollooduslike koosluste osa; säilitada ja suurendada elurikkust ja maastikulist mitmekesisust.

[EL-i loodusdirektiivi \(92/43/EMÜ\)](#) kohaselt tuleb säilitada või taastada kõigi üle-euroopaliselt ohustatud liikide ja elupaigatüüpide soodne seisund. Poollooduslikud kooslused on olulised loodusliku mitmekesisuse säilitamisel. Hinnanguliselt vajab Eesti kaitstavatel aladel säilitamist 60 000 ha erinevaid niidukooslusi, käesoleva toetuse eesmärgiks on tagada aastaks 2020 regulaarne hooldus vähemalt 40 000 hektaril.

2.1. Toetusõiguslikkuse nõuded taotlejale

PLK toetust saab taotleda füüsiline isik, juriidiline isik või juriidilise isiku staatusega ühendus. Toetust saab taotleda tingimusel, et taotleja kasutab maad õiguslikul alusel, s.t on maa omanik või omab kehtivat rendilepingut. Nõue kehtib kõikide pindalatoetuste taotlemisel.

Kõik toetuse taotlejad peavad olema kantud PRIA põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse (edaspidi *register*). Täpsemat infot vt ptk [4. Taotlemine](#).

2.2. Toetusõiguslik (hoolduskõlblik) poollooduslik kooslus

PLK toetust võib taotleda vähemalt 0,10 hektari suuruse hoolduskõlbliku poolloodusliku koosluse või selle osa kohta, mis on kantud keskkonnaregistrisse ning asub [looduskaitseaduse § 4 lõike 1 punktides 1, 2, 4 ja 5](#) nimetatud kaitstaval loodusobjektil.

PLK toetust saab taotleda vaid sellisele poollooduslikule kooslusele, mis on hoolduskõlblik. Hoolduskõlblik poollooduslik kooslus on kaetud niidutaimestikuga ning on hooldatav niitmise ja niite kokkukogumise või karjatamise teel. Alal peab domineerima niidutaimestik. Taimestikuta alad võivad olla hajusalt üle ala – kui vastav ala on suurem kui 0,05 ha, arvatakse kogu see osa toetusõiguslikust pinnast välja.

Hoolduskõlblik ei ole ala, kus PLK määrusest tulenevate hooldamismeetmetega ei ole enam hooldamise eesmärkide saavutamine võimalik ning kus selliste eesmärkide saavutamine eeldab juba ala taastamist (milleks on ette nähtud omaette meetmed ja toetuse taotlemise võimalused).

Poollooduslik kooslus, kus niidutaimestik ei domineeri, loetakse toetusõiguslikuks vaid sellisel juhul, kui alal on taastamistööd korrektselt lõpetatud ja on loodud tingimused niidutaimestiku taastamiseks kiireimal viisil. Taastamistööd loetakse lõppenuks, kui ala vastab vähemalt [loodushoiutoetuse määruses](#) sätestatud taastamise tingimustele – maha ei ole jäänud raidmeid diameetriga üle 5 cm ja pikkusega üle 50 cm ning kändud on lõigatud võimalikult madalalt, mitte kõrgemalt kui 15 cm maapinnast; loopealsel taastamistööde lõppemisel on kadakate ja muu puittaimestiku liituvus maksimaalselt 0,3; puisniidu ja puiskarjamaa taastamistööde lõppemisel ei ületa liituvus 0,4 ja põõsarinde liituvus on kuni 0,1.

Nende alade puhul, kus on hiljaaegu lõppenud taastamistööd, tuleb silmas pidada, et toetust saab taotleda juhul, kui seal on võimalik teha PLK määruse kohaseid tegevusi – ala niidetakse ja niide kogutakse kokku või karjatatakse, - see tähendab, et loomad on, millest toituda.

Kogu kohustuseperioodi jooksul tuleb taotlejal endal tagada selline ala hooldamine, et ala säiliks hooldatavana ja elupaiga seisund ei halveneks. Taotleja peab vajaduse korral kohustuseperioodi vältel harvendama puid-põõsaid ja tõrjuma võsa ning pilliroogu.

Kadakatega poollooduslikku kooslust ei loeta toetusõiguslikuks, kui puittaimede liituvus on suurem kui 0,5. Erandina on abikõlblikud vaid sellised üle 0,5 liituvusega kadakatega niidualad, kus kadakad või muu puittaimestik on tüvedena, nii et alal on ülepinnaliselt olemas niidutaimestik, sealjuures on niidule omane rohustu olemas ka kadakate all; ala on takistusteta ülepinnaliselt hooldatav, seal ei esine tihedaid kadakatukkasid ja lehtpuuvõsa puudub. Sellisel alal aitavad kadakad tagada söödabaasi loomadele – kadakate raiumisel oleks heina tootmine väiksem.

Toetusõigusliku pinna osaks on üle 0,5 liituvusega puittaimestikuga tukad juhul, kui need ei ole suuremad kui 0,05 hektarit. Siiski tuleb silmas pidada, et kogu ala liituvus koos vastavate kuni 0,05 hektari suuruste tukkadega ei ületaks 0,5. See tähendab, et kui jagada kuni 0,05 hektari suurused tihedamad tukad kogu ala peale laiali, siis peab ka sellisel juhul jääma kogu ala liituvus alla 0,5. Seega kui kogu ala üldine liituvus on 0,3-0,4, siis üle 0,5 liituvusega tihedaid kuni 0,05 hektari suuruseid tukkasid ei saa olla palju, sest vastasel juhul ületatakse kogu ala lubatud liituvust.

Toetusõiguslik on selline puisniit ja puiskarjamaa, kus on valdavalt niidutaimestik või kus on taastamistööd lõppenud ja on loodud tingimused niidutaimestiku kujunemiseks.

Puisniidu ja puiskarjamaa puurinde liituvus (võrade projektsioonide osakaal maapinnal) on tavaliselt 20–40%, kuid see võib oluliselt erineda niiduti ja ka ühe niidu piires. Siiski ei tohiks keskmine liituvus (koos suurte põdsastega, nt sarapuudega) tõusta üle 50%, vastasel juhul on pärsitud niidutaimede areng ja maapinnal hakkab domineerima hõre, metsaliikidest dominantidega taimkate. Keskmine puurinde liituvus ei tohi mingil juhul langeda ka alla 10–20%, sest sel juhul kaob neile omane mikrokeskkond. Heas seisundis puisniidul ei tohi põdsarinde liituvus eraldi võetuna ületada 10%. Põdsarinde kasvamine üle selle viitab puisniidu looduskaitse väärtuse halvenemisele.

Puisniite ja puiskarjamaid iseloomustab lagedamate (sageli üksikute vanade puude ja põdsastega) niidulaikude vaheldumine erineva tihedusega puude rühmadega.

Puiskarjamaadega väga sarnased on karjatatavad metsad. Nende eristamisel võetakse aluseks rohttaimestiku iseloom: karjatatavate metsade rohurinne sarnaneb metsale omase rohttaimestikuga, puiskarjamaadel domineerivad aga niiduliigid, sealjuures kasvab karjamaade umbrohte (nt tuliohakas) või vähem väärtuslikke, kuid vastupidavaid heintaimi (nt luhtkastevars).

Toetusõiguslik ei ole pind, mis on jäänud püsivalt (st vähemalt kahel järjestikusel aastal) puuriida, kasutusest väljas oleva tehnika või muu seesuguse alla. Taolised objektid takistavad enda alla jääva pinna põllumajanduslikku kasutust ja seetõttu selliste alade eest toetust ei maksta.

PLK toetusõigusliku maa hulka arvatakse järgmised elemendid ja objektid:

- 1) [HPK määruse](#) § 3 lõigetes 3–5 ja 7–10 nimetatud maastikuelemendid. Nendeks võivad olla puude rida, puude või põdsastega hekk, kiviaed, looduse üksikobjekt, kinnismälestis ja kaardistatud pärandkultuuriobjekt;
- 2) maa, millel asub kiviaed, heinaküün või loomade varjualune;
- 3) kuni kahe meetri laiused maastiku joonelemendid;
- 4) kuni 0,05 hektari suurused puude ja põdsastega kaetud alad, kus puudub niidutaimestik, kuid mis on seotud traditsioonilise põllumajandustegevusega või keskkonnaalaste eesmärkide saavutamise;
- 5) kuni 0,05 hektari suurused väikeveekogud ja taimestikuta alad. Väikeveekogude ja taimestikuta alade maksimaalne suurus ei kehti rannaniitude puhul, seal on toetusõiguslikud kõik taimestikuta ala osad, näiteks soolakud, veelombid, lõukad ja teised rannaniidule iseloomulikud rannikuelupaigad olenemata pindalast. Siiski tuleb silmas pidada, et toetust makstakse hooldustegevuse elluviimiseks, st toetusega kompenseeritakse poolloodusliku koosluse niitmise ja karjatamisega kaasnev saamata jäänud tulu ja täiendav kulu ning seepärast peaks suurema osa taotletavast alast moodustama [PLK määruse](#) § 5 lõikes 4 nimetatud hoolduskõlbliku maa kriteeriumitele vastav ala;
- 6) rannaniidul kõik sellised ala osad, kus taimestik puudub, olenemata ala osa suurusest, välja arvatud taimestiku piirist mere poole jäävad liiva- ja kliburannad;
- 7) roostik, mida on viimase aasta jooksul niidetud või karjatatud [PLK määruse](#) § 10 lõike 3 kohaselt. Kui roostik on rohkem kui aasta majandamata, roog on puitunud ning maapinnale on moodustunud roomatt, siis selline ala ei ole toetusõiguslik.
- 8) pinnasteed, mis on üle 50% ulatuses kaetud niidutaimestikuga ning mida hooldatakse niitmise või karjatamise teel. Pinnasteed tuleb taotlejal iga-aastaselt hooldada. Kui pinnastee on kaetud niidutaimestikuga, aga seda ei hooldata, siis selline pinnastee ei ole toetusõiguslik.

Mis toetusi saab või ei saa taotleda samale pinnale?

1. PLK toetust ei või taotleda maa kohta, mille kohta on taotletud teisi MAK alusel antavaid pindalatoetusi, näiteks põllumajanduslikud keskkonnatoetused, MAH toetus, NAT toetus ja NAM toetus.

2. Samuti ei või PLK toetust taotleda puiskarjamaa ja kadakatega niidu kohta, mille kohta taotletakse ühtset pindalatoetust (ÜPT).
3. Puisniidu, muu niidu ja lisategevusega rannaala ühikumääraga aladele saab täiendavalt taotleda [ÜPT toetust](#) selles ulatuses, mis vastab ÜPT tingimustele ja kuhu on moodustatud taotleja avalduse alusel põllumassiiv.

Näiteks ei vasta üldjuhul puisniidud ÜPT saamise tingimustele, kuna hektari kohta on puid rohkem kui 50. Kui aga puisniidu sisse jääb vähemalt 0,30 hektari suuruseid lagedamaid põllumajandusmaa osasid, mis vastavad ühtse pindalatoetuse saamise tingimustele, siis nende kohta on võimalik täiendavalt taotleda ÜPTd.

Puisniidu, muu niidu ja lisategevuse ühikumääraga PLK toetust saab taotleda ÜPT põldude kohta vaid juhul, kui on tegemist sama taotlejaga. Lubatud ei ole selline olukord, kus ühe ja sama pinna kohta taotlevad toetust erinevad isikud. Näiteks taotleb PLK toetust rentnik ja ÜPTd maaomanik – sama ala kohta erinevaid toetusi taotledes peab olema tegemist sama taotlejaga.

2.3. Nõuetele vastavus

Toetuse saaja peab täitma kohustuseperioodi jooksul oma põllumajanduslikus tegevuses ja kogu põllumajandusliku majapidamise maal põllumajandusministri 14. jaanuari 2015. a määruses nr 4 „[Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded](#)“ (HPK) sätestatud nõudeid ning [kohustuslikke majandamisnõudeid](#) (KM). Nõuetele vastavuse süsteem ja nõuded on pikemalt kirjeldatud trükises „[Nõuetele vastavus ja rohestamine 2019](#)“ ning [PRIA kodulehel](#).

2.4. PLK toetuse baasnõuded

Taotlejal tuleb täita järgmisi baasnõudeid:

- 1) poollooduslikku kooslust ei tohi kahjustada. Kahjustamiseks loetakse taimkatte (rohukamara) hävitamist ja kooslusele mitteomase liigilise koosseisu kujundamist. Keelatud on väetamine, taimekaitsevahendite kasutamine, mullaharimine, metsa istutamine, maapõue kasutamine, loata ehitiste püstitamine või laiendamine, sh tiigi jm veekogu ning maaparandussüsteemi rajamine, v.a juhul, kui tegevus on kooskõlas looduskaitseadusega;
- 2) taotleja kannab andmed majapidamise põllumajandusmaal tehtud tegevuste kohta [veeseaduse](#) alusel peetavasse põlluraamatusse;
- 3) poolloodusliku koosluse alal, kuhu toetust taotletakse, peab olema kohapeal visuaalselt tuvastatav piir.

Näiteks võib looduslikuks piiriks lugeda kraavi, jõge, teed, järve ja põhikaardi kõlviku piiri. Tehislikuks piiriks loetakse eelkõige katastripiiri, vaia, tara, kiviaeda, puude märgistamist. Taotleja võib koosluse piiri ka muul viisil tähistada, kuid see peab olema selgelt ja visuaalselt tuvastatav.

Selgelt peavad olema piiritletavad erineva ühikumääraga alad. Näiteks kui tegemist on rannaniiduga, kus ühele osale taotletakse karjatamise ühikumääraga toetust ja teisele osale niitmise ühikumääraga toetust, siis kuna ühikumäär niitmisel ja karjatamisel on erinev, tuleb tagada eraldi visuaalne piir nii karjatatavale alale kui ka niidetavale alale.

Visuaalse piiri nõuet on rikutud, kui:

- taotletud alal puuduvad kohapeal visuaalselt tuvastatavad piirid, ja
- taotleja ei oska kontrolliasutustele kohapeal ette näidata taotletud ala piiri.

2.5. Toetatavad tegevused

Toetatava tegevuse nõudeid tuleb täita PLK toetusõiguslikul maal, mille kohta PLK toetust taotletakse, sealjuures peab poollooduslikku kooslust hooldama viisil, mis on saanud Keskkonnaameti (KeA) nõusoleku. KeA ei anna hooldamistingimuste kohta nõusolekut, kui ala, mille kohta toetust taotletakse, ei vasta PLK määruse §-s 5 sätestatud mistahes nõudele.

Taotleja hooldab kohustuseperioodi vältel poollooduslikku kooslust meetme määruses sätestatud nõuetekohase niitmise või karjatamise teel. Lisaks võib KeA ette näha määruses sätestatud korrast erinevaid nõudeid, kui see on looduskaitsele põhjendatud. See on vajalik selleks, et toetuse saamise eesmärgil ei tuleks täita nõudeid, mis on vastuolus kaitstava loodusobjekti kaitsekorraga.

Puisniitu tuleb hooldada niitmise teel, ala tuleb niita kooskõlas niitmisele seatud nõuetega. Traditsiooniliselt on puisniitudel tehtud eelkõige heina. Kui puisniidul karjatatakse enne niitmist loomi, muutub koosluse tüüp: puisniidust saab puiskarjamaa. Puiskarjamaa erineb puisniidust selle poolest, et seal ei tehta heina ja kari lastakse alale niipea, kui ilmad lubavad (kari on seal lume tulekuni). Ala karjatamine mõjutab tugevasti taimkatte liigilist koosseisu ehk muudab selle liigirikkust, kuna levima hakkavad vaid karjatamist taluvad liigid. Kuna loomad eelistavad süüa teatud liiki taimi, väheneb ajapikku kooslusel ka selliste taimeliikide osakaal.

Vajadusel võib sügisel puisniidul pärast niitmist piisava rohukasvu korral lühiajaliselt (mitte üle kuu aja ja mitte varem kui alates septembrist) ädalal loomi karjatada madala koormusega (mitte üle 0,5 loomühiku/ha). Oluline on, et säiliks puisniidu majandamine niiduna ning ta ei muutuks ajapikku puiskarjamaaks.

Puiskarjamaad tuleb hooldada karjatamise teel kooskõlas karjatamisele seatud tingimustega.

Rannaniidul ja loopealsel on lubatud vaid karjatamine. Niitmine on lubatud põhjendatud juhtudel vaid KeA nõusolekul.

KeA annab loa niitmiseks, juhul, kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:

- niitmine on vajalik liigikaitse eesmärkide saavutamiseks;
- alalt on võimalik teha heina, sealjuures niide kokku koguda.

Rannaniidul on eriti olulised hästi hooldatud madalamad kohad. Kui karjatamisel loomad söövad sealt ja trambivad ala madalamates osades, siis niitmisel on oht, et need jäävad hooldamata või niidukiga niites jääb hein liialt kõrgeks. Kui aga vana taimestik veekogudesse jääb, hakkab see seal kogunema ja ajapikku lagunema. Nii ei sobi need ei kahlajatele, kuna kulukiht takistab maapinnalt toidu kättesaamist, ega ka kahepaiksetele sigimiseks, kuna neis pole laguneva taimestiku tõttu piisavalt hapnikku.

Loopealsetele niitmisloa andmisel arvestab KeA niidu produktiivsust – heina kasv peab olema piisavalt suur, et sealt oleks võimalik heina teha ning mahaniidetud heina kokku koguda. Samuti antakse luba siis, kui niitmine on vajalik liigikaitse eesmärkide saavutamiseks.

Loopealse võib jätta kohustuseperioodi jooksul ühel aastal hooldamata, kui loopealne on heas seisus ja vähese produktiooniga (vähese heina kasvuga). Puhkeaasta taotlemiseks tuleb toetuse saajal saada KeAlt nõusolek hiljemalt kohustuseaasta 1. augustiks. KeA arvestab nõusoleku andmisel järgmisi asjaolusid:

- ala on ülepinnaoliselt heas seisus või ülepinnaoliselt hooldatud vähemalt puhkeaastale eelneval kolmel aastal;
- avatud kohtades on niidukamar (võib olla laiguti hävinud suurema karjatamiskoormuse tõttu);

- põõsaste katvus on kuni 30%;
- puhkeperioodile eelneval aastal on karjatamiskoormus olnud piisav: vähemalt 50% alast on karjatamisperioodi lõpuks madalaks söödud rohustuga (kuni 5 cm kuivadel loopealsetel ja kuni 10 cm niisketel loopealsetel);
- alal puudub noor lehtpuuvõsa. Noore lehtpuuvõsa esinemise korral tuleb puhkeaasta jooksul või puhkeaastale eelneval aastal see eemaldada;
- ala taastamisest on möödas rohkem kui viis aastat.

Karjatataval alal on lubatud eelnevalt niitmine, kui niitmine ja niite kokkukogumine on tehtud hiljemalt 1. augustiks ja 1. oktoobriks tagatakse karjatamise tulemusele seatud tingimused. Loopealsel ja rannaniidul on eelnev niitmine lubatud üksnes KeA nõusolekul. Ka nendel aladel, kus enne karjatamist soovitakse niita ja niide kokku koguda, ei ole niitmistööd lubatud enne 10. juulit, kui kaitset korraldav dokument või KeA ei näe ette teisiti.

Ajalooliselt on olnud loomade ädalal karjatamine tavapärase praktika: loomad lasti heinamaale mõned nädalad pärast suvist heinategu, kui pealekasvanud biomass oli piisavalt suur. Eriti hea on selline ala hooldamine lindudele, kes eelistavad kevadel vähese kulukihiga alasid, samuti on linnupoegadel paksu kulukihiga kaetud maapinnalt toidu kättesaamine raskendatud.

Mõne poollooduslikest kooslustest sõltuva linnuliigi arvukuse vähenemine on tingitud liialt kõrgest rohustust, pesitsusalade kulustumisest ning tüüpiliste lompide ja soonekohtade pinnastruktuuri kadumisest. Sellised tagajärjed võivad olla, kui ala niidetakse suve alguses ning sügiseks on peale kasvanud ulatuslik biomass. Seepärast on oluline soodustada niidetavatel aladel järelkarjatamist.

Hekseldamine ei ole hooldataval poollooduslikul kooslusel lubatud. Karjatatava poolloodusliku koosluse taimikut, mille kohta toetust taotletakse, on lubatud üle niita või hekseldada üksnes KeA eelneval kirjalikul nõusolekul, sealjuures võib KeA vajaduse korral seada tingimuseks heksli/niite kokkukogumise.

Karjatatava ala üleniitmine või hekseldamine on täiendav vahend ala hea seisundi tagamiseks või parema seisundi loomiseks. Üleniitmine või hekseldamine ei saa olla vahend puuduliku karjatamise kompenseerimiseks. Enne loa välja andmist teeb KeA kohapealse kontrolli hindamaks, kas ala on piisavalt hooldatud. See tähendab, et kogu alal on tuvastatav loomade viibimine ja toitumine ning vähemalt 50% alast on madalaks söödud rohustu.

Üleniitmise või hekseldamise luba antakse karjatatavatel aladel pärast piisava karjatatavuse tagamist, sealjuures hinnatakse loa andmisel, kas taotleja on teinud endast oleneva ala heaks hooldamiseks. Seda hinnatakse muuhulgas selle põhjal, et karjatamisega ei ole viivitatud, vaid on alustatud optimaalsel ajal, tagatud on optimaalse suurusega karjakopliid ning piisav loomkoormus. Luba antakse, kui see on vajalik nende taimede niitmiseks või hekseldamiseks, mida loomad meelsasti ei söö, või ebasoovitavate dominantliikide allasurumiseks. Kui söömata heina biomass on suur, võib KeA määrata heksli/niite kokkukogumise. Eriti halb on niite/heksli mahajätmine rannaniitude madalamatesse veekogudesse, kus see hakkab lagunema ning loob ebasoovitavad tingimused nii kahlejatele kui ka kahepaiksetele.

Kui luba küsitakse sellise karjatatud ala kohta, kus madalaks söödud rohustu ulatus jääb alla 50%, aga taotleja on eelnevalt taganud optimaalse karjatamise (piisav loomkoormus, karjatamisega alustamine ei ole jäetud hilisele ajale jne), ning luba küsitakse eesmärgiga tagada loomadele uus sööt värske heina näol, siis võib KeA kaaluda võimalust anda luba üleniitmiseks või hekseldamiseks, kui see on elupaiga seisundi säilitamiseks ja parandamiseks vajalik. Sealjuures tagab taotleja 1. oktoobriks nõutud karjatamistulemuse (loomade viibimine ja toitumine kogu alal ning 50% ulatuses madalaks söödud rohustu).

Puittaimestiku üleniitmine või hekseldamine võib olla vajalik taastamisjärgsel puiskarjamaal juurevõsu allasurumiseks ja karjatataval rannaniidul, kui loomade karjatamine ei suuda ära hoida kadakate või võsa pealekasvamist.

Selleks, et poollooduslikel kooslustel kasutataks alade hooldamiseks sobivaimaid hooldamisvõtteid, on oluline taotlejatele sellealast teavet jagada. Seetõttu peab taotleja või tema esindaja olema hiljemalt esimese kohustuseaasta 20. juuniks osalenud KeA korraldatud poolloodusliku koosluse hooldamise koolitusel, kus jagatakse juhiseid alade hooldamiseks ja selgitatakse toetuse saamise tingimusi.

Kui taotleja suurendab esimese kohustuseaasta kohustusealuse maa pinda rohkem kui 15%, mistõttu algab uus kohustus ja taotleja on PLK koolituse varasemalt läbinud, siis koolitust uuesti läbima ei pea.

Tulenevalt toetuse eesmärgist makstakse PLK toetust alade kohta, kus tagatakse elupaiga hea seisund või selle paranemine. Seepärast määrab KeA toetuse saajale lisatingimusi, kui see on vajalik toetuse eesmärkide saavutamiseks. Näiteks:

- rannaniitudel ja teistel karjatatavatel aladel võib KeA ette näha madala kadaka, männi ja võsa eemaldamise.
Karjatamistegevusest ainuüksi ei pruugi piisata, et tagada elupaiga hea seisundi säilimine. Kui madalal männil, kadakal, võsal lasta kasvada, halvendab see elupaiga seisundit ja elupaigast sõltuvate liikide käekäiku. Nii kaotab ajapikku mõtte ka poolloodusliku koosluse karjatamiseks makstav toetus, kui eesmärki - säilitada elupaiga hea seisund - ei saavutata;
- lähiaastatel taastatud puiskarjamaadel, mida ohustab juurevõsu pealekasvamine, tuleb lisaks karjatamisele eemaldada juurevõsu, näiteks tuleb ala üle käia võsalõikuriga vms.
Veel aastaid peale taastamistöde lõppu võib ala ohustada juurevõsu. Ainult karjatamisest ei pruugi juurevõsu pealekasvu takistamiseks piisata. Kui juurevõsul lasta kasvada, kasvab ala ajapikku uuesti kinni;
- kui pärast karjatamist jäävad alale piirkonnad, kus loomad pole toitunud, siis tuleb need ala osad üle niita, ja kui heina biomass on suur, siis ka niide kokku koguda.
Loomade poolt söömata ala osade üleniitmine ja niite kokkukogumine aitab alla suruda ebasoovitavate taimede levikut (roog, tarnad jne) ja seeläbi on abistav vahend elupaiga hea seisundi tagamisel;
- ala ühtlasema karjatatuse saavutamiseks tuleb optimeerida karjakopli suurust. Kui karjakoplid on suured, valivad loomad endale meelepärased ala osad ja ülepinnaalset head karjatatust on raske saavutada. Seega on optimaalne karjakopli suurus esmaseks tingimuseks, et saavutada karjatamisele seatud eesmärgid;
- pesarüüste jm röövluse kahandamiseks tuleb eemaldada röövloomade varje- ja vaatluskohti, nagu põõsastikud, üksikud puud jne.

Taotleja peab silmas pidama, et kui KeA on täiendavaks hooldamistingimuseks seadnud ala ülehekseldamise/niitmise, siis enne hekseldamistöde alustamist tuleb KeAlt küsida eraldi nõusolek. KeA kontrollib enne loa andmist kohapeal, kas ala on piisavalt karjatatud, ning vajadusel seab tingimuseks niite/heksli kokkukogumise.

Rannaniitude puhul kahjustab puittaimestik sealset elurikkust, mistõttu tuleb see alalt eemaldada. Vajadusel jäetakse mõned puudetukad loomadele varjumiseks, sealjuures tuleb puudetukad jätta selliselt, kus need kahjustavad alal pesitsevate ja toituvate lindude heaolu kõige vähem. Muu niidu

ühikumääraga elupaikade puhul, nagu elupaigad koodidega 6270, 6510 ja 7230, on soovitatav puittaimestiku katvus kuni 10–15%. Kui puittaimede katvus on suurem, tuleb see eemaldada.

Niitmise algusaeg. Niitmine on lubatud kaitse-eeskirjas, kaitsekorralduskavas või liigi kaitse ja ohjamise tegevuskavas sätestatud ajast alates. Kui niitmise alguskuupäev ei ole neis dokumentides sätestatud, võib poollooduslikku kooslust niita 10. juulist või ala looduskaitselisi väärtusi arvesse võttes KeA lubatud ajast alates. KeA määrab varasema niitmise aja juhul, kui see on vajalik ebasoovitava taimestiku allasurumiseks, et seeläbi tagada parem elupaiga seisund või kui ala niidetakse keskkonda säästval viisil kas käsitsi või hobuniidukiga.

Niidetav poollooduslik kooslus peab olema niidetud ja niide kokku kogutud 1. septembriks. Kokkukogutud niide peab olema ära veetud taotluse esitamise aastale järgneva aasta 1. aprilliks, kui KeA ei ole ette näinud teisiti. KeAl on õigus kehtestada vajadusel niite äravedamiseks varasem aeg. Varasem niite äravedamine võib osutada vajalikuks näiteks luhaniitudel, kust tuleb heinapallid ära vedada veel sama aasta sügisel, kui hiljem on heinapallide kättesaamine luhalt veeolude tõttu raskendatud. Niite äravedamise nõuet on järgitud, kui eelmisest aastast ei ole alal heinapalle ega –kuhjasid ehk hein on alalt ära veetud.

Niidetavate rohumaade puhul koosluse säilimiseks ainult niitmise ei piisa, vaid vajalik on ka niite kokkukogumine ja äravedamine. Heina niitmine säilitab küll maastiku avatuna, kuid ei taga head liigilist koosseisu. Heina mahajätisel moodustub kulukiht, millest taimed ei suuda läbi kasvada. Samuti takistab kulukiht seemnete idanemist. Heina kokkukogumine ja äravedamine on oluline ka seetõttu, et nendega viiakse ära toitained, eelkõige lämmastikku. Taimed koguvad lämmastikku ja kasutavad seda taimekasvu soodustamiseks. Kui niidet ei koristataks ja ära ei veetaks, saaksid taimed, kes suudavad lämmastikku rohkem siduda ja tõhusamalt kasutada, teiste taimede ees kasvuks olulise eelise.

Niidetava poolloodusliku koosluse ala, mis on suurem kui 15 hektarit, tuleb niita keskkonnasõbralikul viisil – keskelt-lahku, servast-serva või KeAga varem kirjalikult kokku lepitud teisel meetodil. Kõnealusel viisil niitmine võimaldab rohumaal pesitsevatel lindudel ja seal viibivatel loomadega alalt aegsasti niitmise eest põgeneda. Servast-serva meetodil niitmisel liigutakse edasi-tagasi, niites järk-järgult ühest äärest teise. Keskelt-lahku meetodil niites tehakse esimene niide ala keskelt ning liigutakse järk-järgult ala ääre suunas. Servast ringiratast keskpunkti suunas niitmine ei ole lubatud.

Üle 15 hektari suurusel alal niitmistööde alustamisest tuleb teavitada KeAd. Soovitatav on teavitada kirjalikult näiteks e-posti teel, aga lubatud on ka helistamine ja SMSi saatmine. KeA registreerib/protokollib teavituse asjakohases andmebaasis. Nõue ei kehti puisniitude puhul, kuna seal on puude esinemise tõttu niitmine niigi liigendatud ja toimub keskmisest väiksemate niidukitega.

Keskkonnasõbraliku niitmisevõtte nõue ja niitmistöödest teavitamise kohustus kehtib taotleja kõikidele niidetavatele aladele, mis on suuremad kui 15 hektarit. Näiteks kui toetuse taotlejal on kolm üle 15 hektari suurust niidetavat ala, siis tuleb nendel kõikidel rakendada keskkonnasõbralikku niitmisevõtet, sealjuures tuleb töödest teavitada iga ala puhul eraldi ehk kokku kolm korda.

Karjatamise algusaeg. Kui karjatamise alguskuupäev on kaitse-eeskirjas, kaitsekorralduskavas, liigi kaitse või ohjamise tegevuskavas sätestatud, võib loomi karjatada neis sätestatud ajast alates. Kui karjatamise algusaeg ei ole neis dokumentides sätestatud, tuleb rannaalal karjatamisega alustada hiljemalt 31. mail või KeA nõusolekul muust tähtpäevast alates. Karjatamisega võib

alustada endale sobival ajal, kui KeA on andnud selleks nõusoleku – sellisel juhul poollooduslike koosluste loetellu alguskuupäeva ei märgita.

Karjatamise tulemus. Karjatamise tulemusena peab olema 1. oktoobriks kogu taotletaval alal visuaalselt tuvastatav, et loomad on alal toitunud – rohustu on vähemalt 50% ulatuses madalaks söödud ja ülejäänud ala peab olema samuti valdavalt söödud rohustuga.

Madalaks söödud rohustu sõltub koosluse tüübist ja konkreetsest hooldatavast alast. Madalaks söödud rohustu hindamisel on kaks meetodit. Esimesel juhul on loomadel niiduala madalaks söödud ja rohu kõrgus on

- kuivadel loopealsetel kuni 5 cm;
- luhaaladel kuni 20 cm;
- rannaaladel, niisketel loopealsetel ja kõikidel teistel kooslustel kuni 10 cm.

Muul juhul hinnatakse madalaks söödud rohustut kohapeal kasvava rohustu kõrguse järgi – madalaks söödud rohustu on kuni ¼ kohapeal kasvava rohustu kõrgusest. Näiteks kui majandamata poolloodusliku koosluse rohustu kõrgus on 60 cm, siis 1. oktoobriks peab olema vähemalt pool alast kaetud rohustuga, mille kõrgus on maksimaalselt 15 cm.

Karjatamise tulemusena peab olema ülepinnaalsetel tuvastatav loomade toitumine, st kogu alal on loomad heina söönud. Näiteks kui alal on sügisel õitsev roog, st seda ei ole loomad söönud, siis ei ole nõue täidetud.

Poollooduslikul kooslusel on loomadele lisaööda andmine keelatud.

Heina etteandmine võib mõjuda kui väetamine. Muutuksid mullaomadused ja mikrofloora, mulla niiskustingimused jms ning eelise saaksid ebasoovitavad liigid, mis tõrjuvad teised liigid taimikust välja. Lisatoitainete tõttu muutub rohustu lopsakamaks ja liigivaesemaks. Silo- ja heinapallide viimisel kooslusele antaks tuge ka teatud liiki taimede seemnelisele paljunemisele. Loomade lisaöötamisega võib kaasneda ka ülemäärane ala tallamine, mistõttu võib kooslus hävida.

Kui loomi ei ole võimalik teistele aladele suunata, tuleb söötmissala taotletavast alast välja arvata.

Loomi tuleb sööta väljaspool poollooduslikku kooslust (söötamiseks ei loeta loomade karjatamist ja soola andmist loomadele), samuti on lubatud lühiajaliselt ja väikeses koguses heina ja muu sööda (õuna, kartuli, jõusööda, jahu, leib) andmine näiteks loomade kokkukogumise ja inimesega harjutamise eesmärgil ning tingimusel, et hoitakse ära eelmises lõigus nimetatud negatiivseid mõjusid. Kuna vili võib hakata idanema, ei tohi seda suures koguses anda ega maapinnale söömiseks puistata. Kui jahu kasutatakse loomade nuumamiseks, siis tuleks seda teha väljapool poollooduslikku kooslust selleks ettenähtud hoones (laudas vms).

Lisategevuse valimine liigikaitseliselt olulistel rannaaladel. Tegemist on vabatahtlikult valitava üheaastase nõudega, mille tulemusena on vajalik kõrgema hoolduskvaliteedi tagamine. Tegevust saab valida alates 2016. aastast. Täpsemad tingimused on kirjeldatud „[Poollooduslike koosluste tegevuskavas 2014–2020](#)“ (peatükis 5.7).

2.6. Toetuse ühikumäär

Toetuse ühikumäärad ühe hektari kohta kalendriaastas on:

- 1) puisniidu niitmise korral 450 eurot;
- 2) puiskarjamaa karjatamise korral 250 eurot;
- 3) kadakatega niitude karjatamise korral 250 eurot;
- 4) kadakatega niitude niitmise korral 185 eurot;
- 5) muu niidu karjatamise korral 150 eurot;

- 6) muu niidu niitmise korral 85 eurot;
- 7) liigikaitseks olulistel rannaaladel poollooduslike koosluste täiendava hooldamise korral 232 eurot.

Kui punktides 2–6 nimetatud poollooduslik kooslus piirneb muude poollooduslike kooslustega või sisaldab muid poollooduslikke kooslusi, kuid nende koosluste üleminekut ei ole võimalik looduses selgelt eristada, võib toetust anda punktides 2–6 sätestatud määras ka muude poollooduslike koosluste kohta tingimusel, et muu poollooduslik kooslus ei moodusta kogu taotletavast alast enam kui 49 protsenti.

Toetuse ühikumääradele vastavad [keskkonnaregistrisse](#) kantud elupaiga koodid:

- 1) puisniit elupaiga koodiga 6530;
- 2) puiskarjamaa elupaiga koodiga 9070;
- 3) kadakatega niit elupaiga koodiga 4030, 5130, 6210 või 6280;
- 4) muu niit elupaiga koodiga 1630, 4030, 6210, 6270, 6280, 6410, 6430, 6450, 6510, 7230 või 8240.

3. KOHUSTUS

PLK toetuse kohustus on 5-aastane. Üheks kohustuseaastaks loetakse üks kalendriaasta. PLK toetuse puhul moodustavad viis järjestikust kalendriaastat kokku kohustuseperioodi. Kohustuse võtmise aastal algab esimene kohustuseaasta tagasiulatuvalt 1. jaanuarist.

Näiteks 2017. aastal võetud PLK kohustuse puhul algas kohustuseperiood 1. jaanuarist 2017 ja kestab kuni 31. detsembrini 2021. Tegevust tuleb ellu viia toetuse taotluses näidatud või taotluse kontrollimisel kindlaks tehtud konkreetsetel toetusõiguslikul maal. Esimesel kohustuseaastal kindlakstehtud konkreetne maa ja selle maa pindala loetakse esimese kalendriaasta kohustusealuseks maaks (kohustuse algkogus), millest lähtudes arvestatakse nii kohustuse suurendamist kui vähendamist. Kui kontrollimisel tehakse kindlaks, et toetusõigusliku maa pindala on suurem kui selle maa pindala, mille kohta toetust taotletakse, loetakse kohustusealuseks maaks maa ning selle pindalaks pindala, mille kohta toetust taotletakse. Kui kontrolli käigus selgub, et tegelik toetusõigusliku maa pindala on väiksem kui taotluses näidatud, rakendatakse [komisjoni delegeeritud määruse \(EL\) 640/2014](#) artiklit 19. Kohustus algab sel juhul kindlakstehtud pindalale. Ühel taotlejal saab sama toetuse kohta olla vaid üks kohustus.

Selleks, et tagada paindlikkus mitmeaastase kohustusega hõlmatud maade liikumisel majapidamiste vahel, on lubatud kohustuste üleandmine ja suurendamine ning ka asendamine.

2017. aastast alates ei või võtta uut kohustust sellise maa kohta ega suurendada kohustust sellise maa arvelt, mis Harju, Rapla ja Pärnu maakonnas algatatud maakonnaplaneeringu kohaselt määratakse Rail Balticu raudtee trassikoridori asukohaks. Planeeritava Rail Balticu trassikoridori jäävaid maid saate vaadata Maa-ameti geoportaalist (<http://geoportaal.maaamet.ee/>) valides menüüst kaardirakendused „Kitsenduste kaart“ ja lülitades kaardikihtide valikus sisse „Rail Baltic trass“. Rail Balticu trassikoridori kaardikiht on nähtav ka PRIA avalikul veebikaardil <https://kls.pria.ee/kaart/> lülitades abiinfo kaardikihtide valikus sisse „Rail Baltic’u trass“.

Oma kehtivaid kohustusi saate vaadata vanas [e-PRIAs](#): Teenused→Pindalatoetused→Andmete esitamine→Pindala- ja loomapõhiste toetuste kohustuste andmete vaatamine ja üleandmine.

3.1. Kohustuse üleandmine

Kohustuse võib koos maaga üle anda, v.a esimesel kohustuseaastal. Kui kohustusega hõlmatud maa läheb majapidamisest välja, üle teisele isikule, võib teine isik kohustuse üle võtta ja sellega jätkata. Kui kohustust üle ei võeta, siis kohustus lõpetatakse ja kohustuse üleandjalt toetust tagasi ei nõuta.

Sama kehtib ka juhul, kui kogu põllumajanduslik majapidamine antakse üle. Ka siis saab kõik ületulnud kohustused kas üle võtta või nendest loobuda.

Kohustust saab üle anda vanas [e-PRIAs](#): Teenused→Pindalatoetused→Andmete esitamine→Pindala- ja loomapõhiste toetuste kohustuste andmete vaatamine ja üleandmine.

Kui kohustus antakse üle koos põllumajandusliku majapidamisega, tuleb esitada kogu majapidamise/ettevõtte üleandmisel soovituslik vorm „[Teave põllumajandusliku majapidamise/põllumajandusettevõtte üleandmise-ülevõtmise kohta ja taotlus ülevõtjale toetuse maksmiseks](#)“ vana e-PRIA teenuse „Dokumentide üleslaadimine (pindalatoetuste taotluse lisadokumentide esitamiseks)“ kaudu.

3.2. Kohustuse suurendamine

Kohustuse suurenemist arvestatakse esimesel kohustuseaastal võetud kohustusealuse maa pindala järgi. Üldjuhul saab kohustust kogu viieaastase kohustuseperioodi jooksul kokku suurendada kuni 15% selle toetusõigusliku maa arvelt, mille kohta ei ole kohustust võetud. Kui kohustus suureneb üle 15%, algab uus viieaastane kohustus.

Ülevõetud kohustust suurendada ei saa.

3.3. Kohustuse asendamine

MAH kohustuse ja MULD kohustuse saab täielikult või osaliselt asendada PLK kohustusega. Kohustuse asendamisel algab uus 5-aastane PLK kohustus.

4. TAOTLEMINE

2019. aastal saab pindalatoetusi taotleda vaid elektrooniliselt e-PRIA portaali kaudu.

Kõikidele e-PRIA teenustele saate ligi PRIA kodulehe kaudu - <http://www.pria.ee/et/ePRIA>. e-PRIAsse sisenemiseks on teil vaja ID-kaarti ja selle PIN-koode. Lisaks on võimalik e-PRIAsse siseneda Mobiil-IDga. NB! Alates 6.02.2019 on e-PRIAsse võimalik sisse logida ka TARA-teenuse kaudu. TARA (turvaline autentimine asutuste e-teenustesse) kaudu saate e-PRIAsse sisse logida kasutades ID-kaarti, Mobiil-IDd või pangalinki. Lisaks on Euroopa Liidu kodanikel võimalik e-PRIAsse sisse logida kasutades nende päritoluriigi autentimisvahendeid.

e-PRIAsse sisenedes jõuate esmalt PRIA uude iseteeninduskeskkonda, kus kasutustingimustega nõustumisel suunatakse teid kontrollima kliendi andmeid. Kui te ei ole veel PRIA klient või kliendiandmeid on vaja muuta, valige siniselt menüürealtil „Kliendi andmed“. Volituste andmine nii vana kui ka uue e-PRIA teenuste kasutamiseks toimub teenuses „Esindusõigused ja volitused“. Mõnede esindatava korral tuleb enne vanasse e-PRIAsse liikumist teha esindatava valik. Vana e-PRIA teenuste kasutamiseks tuleb ülemiselt siniselt menüürealtil valida „Vana e-PRIA“ ning

vajutada nupule „Sisene vanasse e-PRIAsse“. Pindalatoetuste taotluse ja maksetaotluse leiate pärast vana e-PRIA portaali sisenemist menüüst „Teenused“ pindalatoetuste alalõigust.

Erinevad juhendid, kuidas e-PRIAsse siseneda ja teenuseid kasutada, on leitavad portaalis iga vastava teenuse juures ning PRIA kodulehel <http://www.pria.ee/et/ePRIA/Juhendid>.

4.1. Taotleja andmete kandmine registrisse

Kõik toetuse taotlejad peavad olema kantud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse. Kui te ei ole veel PRIA klient või kliendiandmeid on vaja muuta, saate vastavad toimingud teha uue e-PRIA iseteeninduskeskkonna <http://www.pria.ee/et/ePRIA> teenuses „Kliendi andmed“. Vormi leiate ka aadressil http://www.pria.ee/et/Registrid/toetuste_register.

Kui registrisse kantud andmed on muutunud, tuleb esitada registrikande muutmise avaldus 15 tööpäeva jooksul andmete muutumisest arvates. Kindlasti palume üle kontrollida ka oma e-posti aadress PRIA registris. Andmeid saab kontrollida ja muudatustest teatada uue e-PRIA teenuse „Kliendi andmed“ abil. Ajakohastatud andmed võimaldavad PRIA taotluste osas täiendavate küsimuste tekkimise korral teiega operatiivselt ühendust võtta.

Uues e-PRIAs tehtud andmete muudatused jõustuvad koheselt, kuid uued andmed jõuavad vanasse e-PRIAsse 2 minuti pärast. St kui lisatakse/muudetakse kliendi andmeid ja suundutakse kohe seejärel vana e-PRIA keskkonna teenuseid kasutama, nt pindalatoetuse taotluse teenus, tuleb arvestada, et muudetud andmeid ei kuvata kohe, vaid pärast esimest süsteemipoolset taotlusandmete kontrolli.

4.2. Alade joonistamine „Minu niidud“ teenuses

Vana [e-PRIA](#) teenuses „Minu niidud“ saab enne pindalatoetuste taotluse ja maksetaotluse täitmist joonistada poollooduslike koosluste alad ja eelmise aasta alade andmed üle kontrollida ning vajadusel sisse viia vahepeal toimunud muudatused.

„Minu niidud“ teenuse esilehel näete enda PLK alade nimekirja. Enne taotlusperioodi algust näidatakse teenusesse „Minu niidud“ eelmisel aastal kindlakstehtud andmeid. Selleks asendatakse taotleja joonistatud alade piirid ning alade andmed PRIA ja Keskkonnaameti kontrollitud ja kindlaks tehtud andmetega. Andmete asendamise eesmärgiks on aidata teil esitada taotlusi õigemate ja uuendatud andmetega. Kui PRIA on andmete uuendamise lõpetanud ja klient pärast seda esimest korda teenusesse siseneb, kontrollitakse kõikidel taotlejatel, kas nende andmetes on kindlaks tehtud andmeid. Nendeks võivad olla:

- kohapealse kontrolli tulemused (GPS mõõdistused);
- administratiivse kontrolli tulemused.

Kui teil selliseid andmeid esineb, laaditakse „Minu niidud“ teenusesse värske andmete seis. Kõik eelmise aasta alade andmed asendatakse taotluse esitamise järgse või kindlakstehtud seisuga. See tähendab, et kui olete enne andmete asendamist vahepeal alade piire muutnud, peate need uuesti joonistama! Asendamine või uuesti joonistamine ei puuduta selliseid alasid, mis ei olnud kantud eelmise aasta taotlusele.

Peale asendamise protsessi lõppemist antakse teile e-PRIAs infoteade toimunud muudatustest. Teates on välja toodud muudetud, juurde lisatud ning kustutatud alade arv. Muudetakse neid eelmise aasta taotlusel olnud alasid, mille andmed erinevad PRIA andmetest. Alasid lisatakse juurde, kui näiteks kohapealses kontrollis on eest leitud ühe ala asemel mitu ala. Teenusest

kustutatakse alad juhul, kui kontrolli tulemusena on ala kokku mõõdetud teise alaga või on alal vastav puudus (nt kasutusõiguse puudumine vms).

Andmete asendamisel võivad tekkida olukorrad, kus teil tuleb alad uuesti joonistada (ala alla kuvatakse teade „PLK ala ei ole joonistatud!“). Sellised juhud esinevad, kui eelmise aasta ala joonistatud pindala on erinev kontrolli tulemuses märgitud ala pindalast. Tähele tuleb ka panna, et alade numbrid võivad muutuda:

- alade lahkumõõtmise korral ala nr kujul: ala nr - osa nr
- alade kokkumõõtmise korral: ala nr, millega on kokku mõõdetud.

Veerg „Hooldamise võte“ tühjendatakse alati.

Asendatud alad eristuvad teistest helesinise taustaga, lisaks on alade juures musta värvi infoteade „Ala andmed on asendatud kindlaks tehtud andmetega!“.

„Minu niidud“ teenuses tuleb võimalikult täpselt joonistada alade piirid, märkida alade numbrid ja muu nõutud info. Soovitame kasutada vanas [e-PRIA](#)s ja põlluraamatus ühtset numeratsiooni. e-PRIAs arvestab ala pindala joonistatud piiride alusel kaardirakendus.

Alade joonistamisel on abiks vana [e-PRIA](#) teenuse „Minu niidud“ kasutusjuhend ja teenuse videojuhend, mille leiate PRIA kodulehelt: <http://www.pria.ee/et/ePRIA/Juhendid>.

Kui ala pole veel „Minu niidud“ teenuses, siis PLK toetuse taotlemise jaoks on teil vaja „Minu niidud“ teenuses läbida ala lisamiseks järgmised sammud:

Sisestage „Otsi“ lahtrisse poolloodusliku koosluse number, katastriüksuse tunnus, katastriüksuse nimi, aadress või koordinaadid – selliselt otsides on võimalik üles leida mistahes koosluste kihile kantud poollooduslik kooslus. Valige poollooduslik kooslus, kuhu soovite toetust taotleda, ja vajutage nuppu „Edasi“. Järgmises sammus valige ala ja vajutage „Edasi“. Seejärel saate hakata 3. sammus PLK ala piire joonistama. Kui 2. sammus oli ala valitud, siis 3. sammus on moodustatud ala piir, mida saab vajadusel veel muuta. Kui ala piirid on korras, peate 4. sammus lisama ala andmed. Automaatselt on täidetud PLK koosluse tüüp ja ala pindala. Pindala muutmiseks tuleb liikuda tagasi 3. sammu ning muuta ala piire.

Ise tuleb teil 4. sammus lisada:

- a) hooldamise võte - sõltuvalt koosluse tüübist kas karjatamine või niitmine;
- b) lisanõude täitmine rannaalal – see valik on nähtav ainult siis, kui lisanõuet on võimalik kooslusel valida;
- c) loobun taotlemisest, kuid jätkan kohustust - seda valikut saab teha ainult siis, kui olete MT68 vormi koos PLK aladega käesoleval aastal esitanud ning asute tegema esitatud taotlusele muudatusavaldust. Näiteks võib see olla vajalik, kui ala ei ole võimalik taotluse esitamise aastal liigniiskuse tõttu hooldada;
- d) taotlemisest loobumise selgitus - lisaks eelneva märkeruudu valimisele tuleb teil lisada ka selgitus, mis põhjusel taotlemisest loobute.

Soovi korral võite taotlusele kantava PLK ala looduses ise üle mõõta või tellida mõõtmise sellealast teenust osutavalt isikult. Sel juhul jääb vastutus mõõtmise tulemuste eest teie (taotleja) ja mõõtmise teinud isiku vaheliseks küsimuseks.

Joonistatud alad tuleb taotluste vastuvõtuperioodil saata KeAsse kooskõlastamisele, vajutades „Minu niidud“ teenuses nuppu „Edasta kooskõlastamiseks“.

Taotlejal on õigus PLK toetust taotleda keskkonnaregistri poolloodusliku koosluse kaardikihi alusel. Taotlejal on võimalik [e-PRIAs](#) näha keskkonnaregistri poollooduslike koosluste andmeid, kuid ala on võimalik joonistada ainult koosluste 2014-2020 kihile. Kui taotleja soovib toetust taotleda väljaspoole koosluste 2014-2020 kihti, teavitab taotleja sellest KeA maahoolduse spetsialisti, kes loob vastava koosluse. Kooslust kooskõlastades hindab KeA spetsialist, kas ala on hoolduskõlblik ja toetusõiguslik. Kui ala ei vasta PLK määruse §-s 5 sätestatud mistahes nõuetele, ei kooskõlasta KeA spetsialist ala. Teenuses „Minu niidud“ näeb taotleja KeA poolt mittekooskõlastatud ala vastava staatusega, kooskõlastamata jätmise põhjust näeb kaardirakenduse 4. sammus.

4.3. PLK alade kooskõlastamine Keskkonnaametis

Taotleja poolt e-PRIA teenuses „Minu niidud“ joonistatud alad edastatakse ala asukohast lähtuvalt vastava tööpiirkonna KeA maahoolduse spetsialistile kooskõlastamiseks. KeA kooskõlastab poollooduslike koosluste hooldamistingimusi alates 2. maist 2019. a kuni 17. juunini. Hooldamistingimustele nõusoleku andmiseks on KeAl aega 5 tööpäeva.

Hooldamistingimustele nõusoleku andmise etapis KeA:

- annab kooskõlastuse poollooduslikele kooslustele;
- seab vajadusel [PLK määruse](#) nr 38 § 8 lg 11 alusel aladele lisatingimusi;
- seab vajadusel eritingimused ala hooldamiseks.

Kooskõlastusega annab KeA kinnituse selle kohta, et:

- tegemist on toetusõigusliku alaga – taotletav ala jääb kaitsealale, hoiualale, püsielupaika või kaitstava looduse üksikobjekti vööndisse ja on kantud poolloodusliku kooslusena keskkonnaregistrisse;
- alal on number;
- taotletud ala on suurem kui 0,10 ha;
- esitatud andmed on õiged – koosluse ID ja tüüp on õige;
- samale alale ei sõlmita sama tegevuse eest loodushoiutoetuse ega -töö lepingut.

Hooldamistingimustele nõusolekut andes hindab KeA spetsialist, kas taotletav ala on hoolduskõlblik. Kui ala ei ole hoolduskõlblik, st ei vasta PLK määruse §-s 5 sätestatud mistahes nõudele, siis hooldamistingimustele nõusolekut ei anta.

4.4. Taotluse täitmine vanas e-PRIAs

Toetuste taotlejad peavad pindalatoetuste taotluse ja maksetaotluse ning kõik taotluse lisavormid ja taotluse muudatusavaldused esitama vana e-PRIA kaudu (vt e-PRIAsse sisenemine [p 4.](#)). e-PRIA portaalil on pindalatoetuste taotluse ja maksetaotluse vormi juures personaalselt teile mõeldud lisainfo, samuti toimuvad enne taotluse esitamist eelkontrollid, mis annavad märku võimalikest vigadest teie taotlusel. Soovitame teil kindlasti tutvuda taotluse lõpus oleva koondinfoga.

Taotlusel ja sellele lisatud dokumentidel esitatud andmete õigsuse eest vastutab taotleja. Taotlusvormide täitmiseks on teile abiks [e-PRIA juhendid](#).

Kui soovite PLK toetust taotleda, märkige „JAH“ punktis 2.10 sobiliku variandi juures. Seejärel täitke vajadusel nõuetele vastavuse küsimustik punktis 3.

Nõuetele vastavuse küsimustikus märkige „JAH“, kui:

- 1) teie valduses on maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõudega määratletud maastikuelemente, mida tuleb säilitada;
- 2) kasutate põllumajandusmaa niisutamiseks põhjavett rohkem kui viis kuupmeetrit või pinnavett rohkem kui 30 kuupmeetrit ööpäevas;
- 3) teie valduses on üle kolmekuupmeetrisel mahutavusega naftasaaduste hoidmise ehitised;
- 4) kasutate mineraalväetist;
- 5) hoiate sõnnikut sõnnikuhoidlas;
- 6) hoiate sõnnikut aunades;
- 7) kasutate taimekaitsevahendeid;

Kui tegelete loomsete esmatoodete tootmise ja turustamisega, siis märkige valikuvariantidest (toorpiim, munad, mesi, muu), milliste loomsete esmatoodete tootmise ja turustamisega tegelete. Kui toodate esmatooted oma tarbeks, jätke liik märkimata.

Kui tegelete mitteloomsete esmatoodete tootmise ja turustamisega, siis märkige valikuvariantidest (teravili, köögiviljad, muu), milliste mitteloomsete esmatoodete tootmise ja turustamisega tegelete. Kui toodate esmatooted oma tarbeks, jätke liik märkimata.

Taotluse lõpus tehke märged, kui olete nõus, et otsus tehakse teatavaks elektrooniliselt põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registris olevale teie e-posti aadressile. Kui olete märkinud, et soovite PRIAga suhelda elektrooniliselt, siis vaadake ka rämpsposti seadistust oma seadmetes. On olnud taotlejaid, kel on e-post seadistatud selliselt, et PRIA saadetud e-kirjad jõuavad rämpsposti hulka.

Kui kõik vajalikud andmed on olemas, vajutage nuppu „Edasi“, tutvuge taotluse lõpus oleva koondinfoga, vajadusel tehke muudatused taotluse andmetes ning esitage taotlus vajutades nupule „Esita dokument“.

Kui pindalatoetuste taotlus ja maksetaotlus on esitatud, valige vanas e-PRIAs taotlusvormide seast „Poollooduslike koosluste loetelu (vorm MT68)“. Vajutage nuppu „Lisa taotlusele ala“, misjärel viiakse teid „Minu niidud“ teenusesse. Taotlusele saab lisada ainult kehtiva kooskõlastusega PLK alasid. PLK alade taotlusvormile lisamiseks valige üks või mitu PLK ala (lisage PLK ala ees olevasse kastikesse linnuke) ja klõpsake nupul „Lisa taotlusele ala“. „Tagasi taotlusele“ nupu abil saate tagasi taotlusvormile. Kui kõik andmed on õiged, esitage taotlus.

4.5. Taotluse esitamine

Taotleja saab esitada ühe pindalatoetuste taotluse ja maksetaotluse aastas kõigi oma põllumajanduslike majapidamiste kohta kokku. Pindalatoetuste taotlusi ja maksetaotlusi võetakse vastu vanas [e-PRIAs](#) 2.-21. maini 2019. a. Hilinenud taotluste vastuvõtmise aeg on 22. maist kuni 17. juunini 2019.a. Hilinenud taotluste puhul vähendatakse toetust 1% iga hilinenud tööpäeva kohta.

Vanas e-PRIAs näete enda eelmis(t)el aasta(te)l e-PRIA kaudu esitatud taotlusi „Dokumendid“ menüüst „Esitatud“ alt. Seal näete „Pindalatoetuste taotlus (vormid PT50 ja PT50A)“ alt ka alates 2012. aastast muul viisil kui e-PRIA vahendusel esitatud taotlusi ja lisadokumente. Kõik taotlusega seotud dokumendid on nähtavad alajaotuses „Dokumendiga seotud failid“.

Taotlusi saate esitada ka PRIA maakondlikes teenindusbüroodes olevate kliendarvutite kaudu. Maakondlikus teenindusbüroos kliendarvuti kasutamiseks ja taotluse esitamiseks soovitage broneerida aja (kodulehel www.pria.ee/reg, infotelefonil 737 7679 või [teenindusbüroo telefonil](#)).

Soovitame seda võimalust kasutada, et vältida järjekorras ootamist. Maakondlikud teenindusbürood on avatud esmaspäevast neljapäevani kl 9.00-16.00.

Maakondlike teenindusbüroode kontaktandmed leiate PRIA kodulehelt <http://www.pria.ee/et/pria/teenindusbrood>.

Kui soovite, et teie eest täidaks taotluse volitatud esindaja, siis volitusi saate vormistada uue e-PRIA teenuses „Esindusõigused ja volitused“. Vanas e-PRIAs antud volitused kaotasid 27. juunil 2018 kehtivuse ja seega peate uues portaalis andma uuesti volitused vana e-PRIA teenuste kasutamiseks. Volitusi ei pea uuesti andma inimesele, kellele on juba varasemalt uues e-PRIAs antud täielikud/osalised volitused või kelle esindusõigus tuleneb äriregistrist ning registrikaardil ei ole määratud koos esindamise erisusi. [Videojuhend](#) e-PRIAs volituste andmise kohta on üleval PRIA veebilehel (www.pria.ee → e-PRIA → Juhendid) ning e-PRIAs nimetatud teenuse juures (nupu „Vajad abi, vajuta siia“ all).

Kui teil ei ole võimalik e-PRIAs digitaalselt volitusi anda, siis saate esindajat määrata ka PRIA poolt välja töötatud soovituslikul vormil „Volikiri asjaajamiseks Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametiga“. Kui soovite anda piirangutega volitust, siis tuleb teil täita lisaks ka „Volikirja vormi lisa 1. Osaliste ehk piirangutega volituste andmine“. Volikirja vormid ja lisainfo leiate <http://www.pria.ee/et/Registrid/esindusõigusedjavolitused>.

PRIA maakondlike teenindusbüroode töötajate ülesandeks on info edastamine, juhendmaterjali jagamine ning e-PRIA teenuste ja kliendiarvuti kasutajate abistamine. PRIA teenistujad ei tohi taotlejaile taotlustele kantavate andmete osas sisulist nõuannet jagada, küll aga võib nende käest küsida teavet üldise informatsiooni, õigusaktide jms kohta.

MES nõuandeteenistuse konsulendid pakuvad taotlejatele abi pindalatoetuste taotluse ja maksetaotluse täitmisel ning tuge e-PRIA kasutamisel. Täpsemat infot leiate MES nõuandeteenistuse kodulehelt aadressil www.pikk.ee.

Vajadusel saate taotlemise ja e-PRIA kasutamise kohta nõu küsida PRIA pindalatoetuste infotelefonil 7377 679.

Kui tegemist on taotluste viimase vastuvõtupäevaga või hilinenud vastuvõtu viimase päevaga ja taotluse esitamine läbi e-PRIA ei õnnestu, palume sellest kohe PRIAt teavitada infotelefonil 737 7679 või e-kirja teel info@pria.ee. Kui PRIA fikseerib e-PRIA tehnilise tõrke, antakse teile võimalus esitada pindalatoetuste taotlus ja maksetaotlus e-PRIA kaudu. Põhjendatud juhtudel nii taotluse kui muudatusavalduse esitamise kuupäev ennistatakse ja PRIA teavitab sellest taotlejat kirja teel.

Ka muudatusavalduse esitamise soovi korral tuleb see esitada e-PRIA kaudu esimesel võimalusel.

Millised dokumendid tuleb PLK toetuse taotlemiseks PRIAle esitada?

- Vana e-PRIA kaudu pindalatoetuste taotlus ja maksetaotlus (vormid PT50 ja PT50A) ning ökoalade loetelu;
- Vana e-PRIA kaudu KeA kooskõlastatud poollooduslike koosluste loetelu (vorm MT68).

Vajadusel esitada:

- kohustuse üleandmisel vana e-PRIA teenuses „Pindala- ja loomapõhiste toetuste kohustuste andmete vaatamine ja üleandmine“ vorm „Kohustuse üleandmise–ülevõtmise teade“;

- kohustuse üleandmisel koos kogu majapidamise/ettevõtte üleandmisega soovituslik vorm „[Teave põllumajandusliku majapidamise/põllumajandusettevõtte üleandmise-ülevõtmise kohta ja taotlus ülevõtjale toetuse maksmiseks](#)“ vana e-PRIA teenuse „Dokumendi üleslaadimine (pindalatoetuste taotluse lisadokumentide esitamiseks)“ kaudu.

Palume mitte jätta taotluse esitamist viimasele päevale!

5. TAOTLUSEL ESITATUD ANDMETE MUUTMINE VÕI TAOTLUSE TAGASIVÕTMINE

5.1 Taotlusel esitatud andmete muutmine

Taotlusel esitatud andmete muutmiseks peate esitama muudatused e-PRIA kaudu. Muudatuste tegemiseks valige e-PRIAs Dokumendid → Esitatud, vajutage muudetava dokumendi nimetuse peal ja seejärel nupul Muuda. Tehke soovitud muudatused ja esitage dokument.

Taotluse muudatusavaldus peab olema KeA poolt kooskõlastatud.

Juhul kui taotleja soovib pärast 17. juunit muuta ala hooldamisvõtte karjatamisest niitmiseks või soovib loobuda taotlusperioodil kinnitatud rannaala lisategevuse nõude täitmisest, hindab KeA muudatust administratiivselt maatriksi alusel. Juhul kui hooldamisvõtet on muudetud niitmiseks karjatamiseks, administratiivset hindamist ei tehta, sest taotleja hooldab ala kõrgemalt tasustatava hooldamise võttega. Kui taotleja teavitab hooldamisvõtte muutusest või rannaala lisategevuse nõude täitmisest loobumisest KeAd, aga PRIAle muudatusavaldust ei esita, siis nõude hindamisel kergendavaid asjaolusid ei arvestata. Nendel taotlejatel, kelle juures viiakse läbi kohapealne kontroll, aga kes on eelnevalt õigeaegselt PRIAt teavitanud, hinnatakse hooldamisvõtte muutmist või rannaala lisategevuse nõude täitmist kohapealse kontrolli hindamismaatriksi alusel.

5.2. Põllumajandusliku majapidamise/ettevõtte üleandmine pärast toetuse taotluse esitamist

Kui pärast toetuse taotluse esitamist ja enne kõigi toetuse saamise nõuete täitmist, sh nõuetele vastavuse nõuded, läheb kogu põllumajanduslik majapidamine/ettevõtte ühelt omanikult üle teisele, on võimalik toetuse maksmine uuele omanikule. Selleks peab põllumajandusliku majapidamise/ettevõtte üle võtnud isik ülevõtmisperioodil esitama PRIAle majapidamise/ettevõtte ülevõtmist tõendavad dokumendid ja taotlema toetuse maksmist. Ülevõtmisperioodiks, mille jooksul tuleb esitada ka nimetatud dokumendid, on 22. mai kuni 1. september.

Ülevõtmise puhul antakse kõik üleandja toetuse taotlemisega kaasnevad õigused ja kohustused ülevõtjale.

Juhul kui ülevõtmist tõendavaid dokumente eelpool nimetatud ajavahemikul ei esitata, siis makstakse toetus üleandjale, kui toetuse saamise nõued on täidetud.

5.3. Taotluse tagasivõtmine (annulleerimine)

Taotluse annulleerimiseks peab taotleja esitama avalduse vana e-PRIA kaudu. Taotluse võib e-PRIA kaudu täielikult või osaliselt tagasi võtta igal ajal kuni:

- kohapealsest kontrollist või PRIA leitud vigadest teatamiseni;
- toetuse määramise otsuse tegemiseni.

Annulleerimiseks valige vanas e-PRIAs Dokumendid → Esitatud - vajutage soovitud dokumendi nimetuse peal ja seejärel nupul „Annulleeri“. Lisage annulleerimise põhjus ja esitage dokument. Taotluse annulleerimisel on taotleja samas seisus kui enne taotluse esitamist ehk ta saab esitada uue taotluse ka samal taotluste vastuvõtmise perioodil (eeldusel, et taotlusperiood kestab). Kui taotleja annulleerib esitatud taotluse 5-aastase kohustuseperioodiga toetuse osas, siis kohustus katkeb ning varasematel aastatel saadud toetus tuleb taotlejal tagasi maksta.

5.4. Vääramatute jõud ja erandliku asjaolud

Vääramatute jõud on asjaolu, mida taotleja ei saanud mõjutada ja mõistlikkuse põhimõttest lähtuvalt ei saanud temalt oodata, et ta kohustuse võtmise ajal selle asjaoluga arvestaks, seda väldiks või takistava asjaolu või selle tagajärje ületaks.

Vääramatute jõuna või erandliku asjaoluna käsitatakse näiteks järgmisi juhtusid:

- taotleja surm;
- taotleja pikaajaline töövõimetus;
- põllumajandusettevõtte olulise osa sundvõõrandamine, kui kohustuse võtmise päeval ei olnud sellist sundvõõrandamist võimalik ette näha;
- raske loodusõnnetus, mis kahjustab tõsiselt põllumajandusettevõtte põllumajandusmaad;
- taotleja ettevõtte ümberkruntimine, kui see pole algatatud omanike huvidest lähtuvalt.

Vääramatute jõu olemasolu hindamisel võetakse arvesse üksikjuhtudel ilmnenud asjaolusid. Vääramatute jõud peab olema tekkinud kummagi poole süüta. Näiteks, kui taotlejal on maa kasutamiseks sõlmitud rendileping ja rendileandja seda rikub, ei ole tegemist vääramatute jõuga. Lepingu rikkumisel saab taotleja oma õiguste kaitseks pöörduda maakohtusse [tsiviilkohtumenetluse seadustikus](#) sätestatud alustel ja korras.

Vääramatute jõust ja erandlikest asjaoludest tuleb PRIAt teavitada kirjalikult 15 tööpäeva jooksul alates kuupäevast, kui seda on võimalik teha. Teavituse tulemusena on PRIAl võimalik kontrollida teavituses toodud asjaolude olemust ja arvestada sellega toetuse nõuete rikkumise hindamisel. Taotleja peab arvestama, et erandlikest asjaoludest teavitamine võib leevendada tähtajaks nõude täitmata jätmise sanktsiooni, kuid ei vabasta nõude täitmisest ja nõue tuleb täita esimesel võimalusel. Eelnevalt tulenevalt võetakse teavitus menetlusse, mille tulemusena selgub sõltuvalt asjaoludest ka selle mõju toetusele, kuid eraldi vastuskirja võimalike tagajärgede kohta taotlejatele ei saadeta.

Ka liigniiskust võib teatud juhtudel lugeda vääramatute jõuks/erandlikuks asjaoluks.

Liigniiskuse esinemisest on soovitav teada anda kohe suve alguses ning informeerida KeA-d veeoludest kogu vegetatsiooniperioodi jooksul. Vaid sellisel juhul on tõendatud liigniiskus kui vääramatute jõud/erandlik asjaolu. Olukorda, kus tööde tegemine on võimalik mingil ajaperioodil ning vaid suve lõpus enne tööde tähtaja saabumist ilmneb liigniiskus, ei loeta vääramatute jõuks/erandlikuks asjaoluks.

Millistel juhtudel ei ole liigniiskuse esinemise korral tegemist vääramatute jõu ja erandliku asjaoluga?

1. Kui ala ei ole võimalik liigniiskuse tõttu õigeaegselt nõuetekohaselt niita või karjatada, peab taotleja PRIA-le e-PRIA kaudu esitama taotluse muudatusavalduse. Enne PRIA-le muudatuste esitamist tuleb alad, mille osas soovitakse taotlemise aastal liigniiskusest tulenevalt taotlemisest loobuda, e-PRIAs saata kooskõlastamiseks KeAle. Kui taotleja teavitab KeAd enne hooldamise nõude täitmise tähtaja saabumist ja on märkinud loobumise **põhjuseks liigniiskuse**, kontrollib KeA 10 tööpäeva jooksul, kas

taotleja alad on liigniisked. Juhul kui kohapealses kontrollis tuvastatakse, et alad on liigniisked ning käesoleval aastal ei ole seetõttu võimalik hooldamise nõuet täita, kooskõlastab KeA taotleja alad ja vajadusel lisab märkuse kooskõlastamise põhjuste kohta ning teavitab taotlejat kirjalikult kontrolli tulemusest. Peale KeA kooskõlastuse saamist peab taotleja loobumisavalduse esitamiseks kandma loobutava ala muudatusavalduse vormile ja esitama selle PRIAle.

Kui alad ei ole KeA hinnangul liigniisked, teavitab KeA taotlejat kontrolli tulemusest ning sellest, et nõuet on võimalik täita PLK määruses sätestatud kuupäevani. Pärast tähtaja saabumist teostab KeA kohapealse kontrolli ja hindab nõude rikkumist hindamismaatriksi alusel.

2. Kui taotleja teavitab KeAd peale nõude täitmise tähtaja saabumist, siis kontrollitakse, kas teatis esitati 15 tööpäeva jooksul alates sellest, millal vääramatu jõud või erandlik asjaolu ilmnes. Kui teatis esitatakse hiljem kui 15 tööpäeva möödumisel antud asjaolude ilmnemisest, hinnatakse nõude rikkumist kohapealse kontrolli hindamismaatriksite alusel, st olukorda ei käsitleta vääramatu jõu ja erandlikku asjaoluna, vaid kui tavapäraselt ala hooldamata jätmist.

Oluline on silmas pidada, et erandliku asjaolu esinemisel hüvitatakse taotlejale toetus ainult tehtud töö ulatuses, st tema asjaolusid arvesse võttes hinnatakse rikkumist leebemalt, aga toetuse vähendamine toimub ikkagi.

Kohustuse jätkamine taotleja surma korral

Kohustust saab nii täielikult kui osaliselt jätkata pärija, kaaspärija või muu isik. Osalise jätkamise korral tuleb näidata, milliste pindalade osas kohustust jätkatakse.

Kohustuse jätkamise korral tuleb PRIAle esitada järgmised dokumendid:

- kui pärija jätkab kohustust:
 - kirjalik avaldus kohustuse ülevõtmise kohta;
 - koopia pärimisõiguse tunnistusest.
- kui kaaspärija jätkab kohustust:
 - kirjalik avaldus kohustuse ülevõtmise kohta;
 - koopia pärimisõiguse tunnistusest;
 - avaldus teistelt kaaspärijatelt toetustest loobumise kohta selle maa või toetuse osas.
- kui muu isik jätkab kohustust:
 - koopia pärimistunnistusest;
 - avaldus teistelt kaaspärijatelt toetustest loobumise kohta selle maa või toetuse osas;
 - kohustuse üleandmise-ülevõtmise teade koos alade loeteluga.

6. TAOTLUSE KONTROLLIMINE

Taotluse kontrollimine jaguneb administratiivseks ja kohapealseks kontrolliks. Kontrollitakse, kas taotleja ning tema maa vastavad toetusõiguslikkuse ja toetuse saamise ning nõuetele vastavuse süsteemi nõuetele. Lisaks kontrollitakse ka mitmeid nõuetele sätestatud dokumente ja muid haldusmenetluse käigus vajalikke tõendeid ja andmeid.

6.1. Halduskontroll

Taotlust esitades kontrollib süsteem:

- kas iga ala on vähemalt 0,10 ha ning kas ka pärast kontrollimist on nõuetele vastav pindala PLK toetuse puhul vähemalt 0,10 ha;

Kui taotlus on esitatud, kontrollib PRIA:

- võrreldakse taotlusel esitatud andmeid sama taotleja eelnevatel aastatel esitatud andmetega. Oluliste erinevuste korral viiakse läbi täiendav kontroll või esitatakse järelepärimine;
- nõuetele vastavuse osas loomade registri teavitusi ning loomade tähtaegset märgistamist;

Kui administratiivse kontrolli käigus avastatakse märke võimalikust nõuete rikkumisest, viiakse läbi järelkontroll mistahes teise asjakohase menetluse ja vajadusel kohapealse kontrolli abil või saadetakse järelepärimine taotlejale.

6.2. Kohapealne kontroll

Pindalatoetuste kohapealsed kontrollid algavad pärast taotluste vastuvõttu ning kestavad vajadusel aasta lõpuni. Nõuetele vastavuse nõuete täitmise osas teostatakse kontrolle aastaringelt. Kohapealseid kontrolle tehakse kontrollvalimite alusel. KeA võib kasutada kohapealsete kontrollide läbiviimiseks ka ATVsid. ATV kasutamisest antakse taotlejale eelnevalt teada.

Toetuse nõuete rikkumist hinnatakse vastavalt selle raskusele, ulatusele ja kestusele. Hindamine toimub hindamismaatriksite alusel, mis avaldatakse [PRIA kodulehel](#). Kohapealset kontrolli läbiviiv teenistuja võib põhjendatud juhtudel rikkumise hindamisel kasutada kaalutusõigust ja hinnata rikkumist maatriksist erinevalt.

Pindala mõõtmised teostatakse mööda toetusõigusliku ala piiri, kontrollides põllumajandustootja taotletud pinna vastavust tegelikule olukorrale.

Dokumentidest kontrollitakse taotleja juures põlluraamatut ning vajadusel maa kasutusõigust tõendavaid dokumente ja kohapealse kontrolli juures viibiva isiku esindusõigust kinnitavat dokumenti.

Visuaalselt kontrollitakse, kas HPK raames säilitamisele kuuluvad maastikuelemendid, mis on arvestatud koosluse pindala hulka, vastavad kehtestatud parameetritele (sõltuvalt maastikuelemendi tüübist kontrollitakse selle suurust, laiust, kõrgust või pikkust jms). Erinevuste leidmisel maastikuelemendid mõõdistatakse ning mittevastavad maastikuelemendid arvestatakse ala pindalast välja.

Kohapealses kontrollis ei loeta toetusõiguslikeks alaliselt liigniiskeid alasid, millel liigse vee tõttu ei ole võimalik põllumajanduslikku tegevust (rohumaade puhul niitmist või karjatamist, põllukultuuride puhul kultuuri rajamist, harimist ja koristust) läbi viia. Sellised alad on näiteks kobraste üleujutusosalad, tiigid ning alad, mida ei saa lugeda heas korras olevaks põllumajandusmaaks.

- PRIA kontrollib kohapeal HPK nõudeid;
- KeA kontrollib kohapeal toetusõiguslikkuse nõudeid ja toetuse nõudeid.

Veterinaar- ja Toiduamet (VTA), Põllumajandusamet (PMA) ja Keskkonnainspeksioon (KKI) kontrollivad kohapeal kohustuslikke majandamisnõudeid.

KKI kontrollib lisaks ka HPK määruses toodud veekaitse nõudeid.

Nõuetele vastavuse nõude rikkumist hinnatakse vastavalt selle tõsidusele, ulatusele ja püsivusele. Hindamine toimub hindamismaatriksite alusel, mis avaldatakse [PRIA kodulehel](#). Rikkumise

tõsidust, ulatust ja püsivust hinnatakse kuni 4 punkti skaalal. Koondhinde saamiseks liidetakse punktid ja vastavalt punktisummale leitakse toetuse vähendamise % toetussummast.

Kohapealses kontrollis täidetakse kontrollaruanne, kuhu ka taotlejal on võimalik lisada omapoolsed märkused. Kontrollaruande allkirjastavad inspektor ja taotleja või tema esindaja. Kontrollaruande allkirjastamisega tõendab taotleja või tema esindaja, et on võimaldanud kohapealse kontrolli läbiviimist ja tutvunud kohapealse kontrolli raames tuvastatud leidudega (allkiri ei tähenda nõustumist kontrolli tulemustega). Kui kohapealses kontrollis on tuvastatud eiramisi või on mõõdetud põldusid, siis saadetakse taotlejale kontrollaruande koopia. Kui taotlejal on pretensioone kohapealse kontrolli läbiviimise või tulemuste kohta, siis saab need esitada PRIA-le kirjalikult 15 kalendripäeva jooksul arvates kontrolli toimumisest või kontrollaruande koopia kättesaamisest.

7. TOETUSE VÄHENDAMINE

Toetuste vähenduse arvestamine toimub vastavalt [komisjoni määrusele nr 640/2014](#).

7.1. Toetuse vähendamine pindalade erinevuse tõttu

Nõude rikkumine	Vähendamine
Taotlusel esitatud pindala on väiksem kui tegelik kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või kindlakstehtud pindala.	Toetus määratakse taotluses esitatud andmete alusel.
Taotlusel esitatud pindala on kuni 3% või kuni 2 ha suurem kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või kindlakstehtud pindalast.	Toetus määratakse mõõdetud või kindlakstehtud pindala järgi.
Taotluses esitatud pindala on üle 3% või üle 2 ha, kuid kuni 20% suurem kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või kindlakstehtud pindalast.	Toetust vähendatakse taotletud pinna ja mõõdetud või kindlakstehtud pinna kahekordse vahe võrra.
Taotluses esitatud pindala on üle 20% ja kuni 50% suurem kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või kindlakstehtud pindalast.	Ühikumäära grupi* osas jäetakse taotlus rahuldamata.
Taotluses esitatud pindala on üle 50% suurem kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või kindlakstehtud pindalast.	Ühikumäära grupi* osas jäetakse taotlus rahuldamata. Lisaks arvatakse taotleja veel üks kord toetusesaajate hulgast välja tuvastatud pinnaerinevusele vastava summa ulatuses. See summa tasaarvestatakse mistahes toetuskavade alusel makstavate toetustega järgneva kolme kalendriaasta jooksul.

*ühikumäära grupp – ühe toetuse raames sama toetusmääraga toetatav koosluse tüüp.

Näide: Kui taotleja taotles toetust 100 ha kohta, kuid kohapealses kontrollis selgus alasid üle mõõtes, et tegelik pindala on 90 ha, siis leitakse pindalade erinevuse protsendivahemik järgmiselt:

$10/90 \times 100 = 11\%$. Kuna taotlusel esitatud pindala on kontrollimisel selgunud pindalast suurem üle 3%, aga alla 20%, siis vähendatakse toetussummat kahekordse pindalaerinevuse ehk 20 hektari võrra. Toetust ei määrata ka tuvastatud pindala erinevuse, so 10 ha eest. Seega kui muid toetuse vähendamisi ei ole, määratakse tootjale toetus $100 - 30 = 70$ ha eest.

7.2. Toetuse vähendamine baas- ja toetatavate nõuete rikkumise eest

PLK toetuse nõuete rikkumise hindamismaatriksid asuvad [PRIA kodulehel](#).

7.3. Toetuse vähendamine taotluse hilinenult esitamise eest

Kui taotlus esitatakse hilinenult ajavahemikul 22. maist 17. juunini 2019. a, vähendatakse toetust 1% iga hilinetud tööpäeva kohta.

7.4. Toetuse vähendamine juhul, kui taotleja ei ole deklareerinud kogu maakasutust

Kui toetusesaaja ei deklareeri jooksvaks aastaks kogu tema kasutuses olevat põllumajandusmaad ning kui erinevus ühelt poolt ühtses taotluses ja/või maksetaotluses deklareeritud kogupindala ja teiselt poolt deklareeritud pindala pluss deklareerimata põldude kogupindala vahel on rohkem kui 3% deklareeritud pindalast, vähendatakse sellele toetusesaajale kõnealuseks aastaks makstavate pindalapõhiste otsetoetuste ja/või MAK pindalatoetusmeetmete alusel makstavate toetuste kogusummat kuni 3%, olenevalt väljajätmise raskusastmest.

7.5. Toetuse vähendamine nõuetele vastavuse süsteemi nõuete rikkumise tõttu

Nõuetele vastavuse süsteemi nõuete rikkumisest tulenevad vähendamised on lahti seletatud [nõuetele vastavuse trükises](#).

Nõuetele vastavuse süsteemi mistahes nõude rikkumise korral vähendatakse kõiki taotletud toetusi, millele nõuetele vastavuse süsteem kehtib. Nõuded kehtivad kalendriaasta järgi - kui mõne nõude rikkumine tuvastatakse 2019. a, siis vähendatakse ka 2019. a taotletud pindala- ja/või loomatoetusi.

Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuete ja kohustuslike majandamisnõuete järgimise puhul hinnatakse leitud rikkumiste korral, kas tegemist on hooletusest või tahtlikkusest tingitud rikkumisega, rikkumise raskust, püsivust ning ulatust ning kas on kergendavaid asjaolusid.

Hindamine toimub hindamismaatriksite alusel, mis avaldatakse [PRIA kodulehel](#). Rikkumise tõsidust, ulatust ja püsivust hinnatakse kuni 4 punkti skaalal. Koondhinde saamiseks liidetakse punktid ja vastavalt punktisummale leitakse toetussumma vähendamise protsent.

Kui rikkumine tuleneb põllumajandustootja hooletusest, on üldreeglina vähendamise ulatuseks 3% kogusummast. PRIA võib pädeva kontrolliasutuse poolt kontrollaruandes esitatud hinnangu alusel siiski otsustada, kas seda protsenti vähendada 1%-ni või suurendada 5%-ni. Lõpliku vähendusprotsendi kujunemisel arvestatakse, kas rikkumised on tuvastatud samas või erinevates valdkondades. Juhul, kui rikkumised on tuvastatud samas valdkonnas (näiteks on tuvastatud erinevad nõude rikkumised heade põllumajandus- ja keskkonnanõuete kontrollis), läheb arvesse suurim valdkonna rikkumine. Erinevate valdkondade nõuete rikkumised liidetakse, kui maksimaalne vähendamine esimesel rikkumise aastal on siiski 5% toetussummast.

Kui nõuetele mittevastavus on olnud taotleja poolt tahtlik, on vähendamise ulatuseks üldreeglina 20%. PRIA võib pädeva kontrolliasutuse poolt kontrolliaruandes esitatud hinnangu alusel siiski otsustada vähendada seda protsenti, kuid mitte alla 15%, või vajaduse korral suurendada seda 100%-ni toetuse kogusummast.

Kui taotleja on kolme järjestikuse kalendriaasta jooksul vähemalt kahel kalendriaastal rikkunud sama nõuet või standardit, siis korrutatakse esimese korduvuse puhul kindlaksmääratud vähendusprotsent kolmega. Edasiste korduvate rikkumiste puhul korrutatakse eelmise korduva rikkumise vähendusprotsenti kolmega. Kui korduvuse arvutamisel on jõutud 15%-ni, teavitab PRIA taotlejat, et sama nõude rikkumise veelkordsel kindlakstegemisel käsitletakse seda tahtliku nõude rikkumisena ning toetust vähendatakse tahtliku rikkumise vähendamise määraga.

8. TOETUSE MÄÄRAMINE VÕI TAOTLUSE RAHULDAMATA JÄTMINE

PRIA otsustab PLK toetuse taotluste rahuldamise või rahuldamata jätmise hiljemalt 10. veebruariks 2020. a

Määratud toetuse kohta leiate teabe e-PRIA portaalist. Määratud toetussummad avalikustatakse ka PRIA kodulehel <http://www.pria.ee> 10 tööpäeva jooksul arvates otsuse tegemisest. Toetuse vähendamise või taotluse rahuldamata jätmise otsusest teavitab PRIA teid kirjalikult, saates otsuse väljavõtte üldjuhul 10 tööpäeva jooksul pärast otsuse tegemist. Kui olete pindalatoetuste taotlusel ja maksetaotlusel märkinud, et soovite saada otsuse elektrooniliselt, siis paberil saatmist ei toimu. Elektroonilises teavituses suunatakse taotleja otsuseid vaatama e-PRIAsse. Otsusega saate tutvuda vana e-PRIA portaalis valdkonna „Dokumendid“ alt vahelehel „Saabunud“. Teavitust ei saadeta taotlejale, kelle toetust ei vähendata.

Taotlus jäetakse rahuldamata, kui:

- taotlusaluste või nõuetele vastavate alade kogupindala on väiksem kui konkreetse toetuse minimaalne toetusõiguslik pind ([ELÜPS §79](#));
- taotleja ei võimalda läbi viia kohapealset kontrolli;
- taotleja on taotlusele märkinud tegelikust nõuetekohasest tuvastatud pindalast üle 20% suurema pindala, sel juhul jääb ta kultuurigrupi osas toetusest ilma. Kui erinevus on üle 50%, arvatakse taotleja lisaks veel üks kord järgneva kolme aasta jooksul toetusesaajate hulgast välja tuvastatud pinnaerinevusele vastava summa ulatuses;
- taotleja ei vasta vähemalt ühel kohustuseaastal konkreetse toetuse toetusõiguslikkuse nõuetele.
- taotleja rikub konkreetse toetuse baas- või toetatavaid nõudeid ulatuses, mis üksi või koosmõjus vähendavad toetuse summa nullini;
- HPK nõuete rikkumise äärmusliku ulatuse, raskusastme või kestvuse korral või kui esineb korduvaid ränki nõuete rikkumisi, jäetakse taotlus lisaks taotlusaastale ka järgmisel aastal rahuldamata toetuste osas, millele nõuetele vastavuse nõuded kehtivad.

9. TOETUSE MAKSMINE

MAK 2014–2020 pindalatoetused makstakse välja hiljemalt 30. juuniks 2020. a.

NB! Arveldusarve numbri või konto omaniku nime muutumisest palume taotlejal kohe PRIAt teavitada. Vastasel juhul ei ole võimalik toetussummat üle kanda. Andmeid on võimalik muuta uue e-PRIA iseteeninduskeskkonna <http://www.pria.ee/et/ePRIA> teenuses „Kliendi andmed“.

Vana e-PRIA teenuses „Maksed ja võlgnevused“ on igal taotlejal võimalik vaadata oma kõige täpsemat ja uuemat finantssuhete seisut PRIAga. Näha saab kliendile tehtud/tehtavaid makseid ja kõiki võlgnevusi. Maksete leheküljel on vaikinisi toodud kliendi maksed viimase aasta jooksul. Samuti on toodud ka need maksed, mis tehakse tulevikus (makse kuupäev on kas täidetud tuleviku kuupäevaga või on täitmata). Sel kuupäeval, kui PRIA finantsosakond on omalt poolt tellinud riigikassast raha kliendile väljamakseks (reeglina 2-7 päeva jooksul), saab väljamakse

kuupäev kliendile e-PRIAs nähtavaks. Kui kuupäev on e-PRIAs nähtav, siis sel päeval ka toetusraha kliendi arvele laekub.

Põllumajandustoetuste maksustamisest saab infot PRIA kodulehelt http://www.pria.ee/et/oluline-info/vaade/maksustamine/toetuste_maksustamine/ ja Eesti Maksu- ja Tolliametilt.

10. OTSUSE VAIDLUSTAMINE

Kui te ei ole PRIA otsusega nõus, on teil võimalus esitada [haldusmenetluse seaduse](#) nõuetele vastav vaie PRIA peadirektorile, põhjendades omapoolset seisukohta. Vaie tuleb edastada 30 kalendripäeva jooksul pärast haldusakti kättesaamist aadressil Tähe 4, Tartu 51010. Vaide põhjal vaadatakse taotlus uuesti üle ja tehtud otsusest teavitatakse teid kirjalikult.

Tulenevalt [haldusmenetluse seaduse](#) § 76 lõikes 2 sätestatu kohaselt märgitakse vaides:

- 1) haldusorgani nimetus, kellele vaie on esitatud;
- 2) vaide esitaja nimi või nimetus, postiaadress ja sidevahendite numbrid;
- 3) vaidlustatava haldusakti või toimingu sisu;
- 4) põhjused, miks vaide esitaja leiab, et haldusakt või toiming rikub tema õigusi;
- 5) vaide esitaja selgelt väljendatud nõue;
- 6) vaide esitaja kinnitus selle kohta, et vaieldavas asjas ei ole jõustunud kohtuotsust ega toimu kohtumenetlust;
- 7) vaidele lisatud dokumentide loetelu.

Vaidele kirjutab alla selle esitaja või tema esindaja. Vaide esitaja esindaja lisab volikirja või muu volitust tõendava dokumendi, kui seda ei ole varem esitatud.

11. TOETUSE TAGASINÕUDMINE

Kui pärast toetuse väljamaksmist selgub, et taotleja on esitanud valeandmeid, eelmiste aastate toetus on välja makstud alusetult või kui taotleja loobub 5-aastasest kohustusest enne kohustuseperioodi lõppu, peab ta saadud toetuse summa tagasi maksma. Kui toetuse saajalt nõutakse eelnevatel aastatel makstud toetus tagasi, siis võetud 5-aastane kohustus lõpeb.

[ELÜPS](#) § 111 lg 5 alusel jäetakse toetus taotlejalt tagasi nõudmata, kui tagasinõutav summa ei ületa 100 eurot.

Tulenevalt kehtivatest põllumassiivi identifitseerimissüsteemi ajakohastamise nõuetest (kord 2 aasta jooksul tehakse uued ortofotod) ja kohapealse kontrolli valimi suurusest (5% taotlejatest), on kehtestatud alusetult väljamakstud toetussummade tagasinõudmiseks kuni 10-aastane tähtaeg. Tagasimakse kohustust ei kohaldata, kui ajavahemik toetuse maksmise kuupäevast kuni kuupäevani, mil pädev asutus toetuse saajat esimest korda makse alusetusest teavitab, on pikem kui kümme aastat.

12. TOETUSE SAAMISEST JA KASUTAMISEST TEAVITAMINE

Toetuse saaja on kohustatud teavitama avalikkust toetuse saamisest ja kasutamisest, muuhulgas ka sellest, et asjakohane toetatav objekt või tegevus on viidud või viiakse ellu Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist saadud toetuse abil. Kui toetuse saajal on olemas toetatava objekti või tegevusega seotud veebileht, tuleb sellel avaldada MAK logo ja Euroopa Liidu embleem ning esitada objekti või tegevuse lühikirjeldus. Toetuse teavitamisega seonduv on reguleeritud [maeluministri 22.12.2015 määrusega nr 26](#). Täiendav info on PRIA kodulehel http://www.pria.ee/et/oluline-info/vaade/tahistamine/mak_uus/

13. MAKI TOETUSTE ALUSEKS OLEVAD ÕIGUSAKTID

Kõigi õigusaktide puhul palume arvestada, et lisaks määruse nimetuses olevale esialgsele kuupäevale võib neis olla hilisemaid muudatusi. Õigusakte elektroonilisest Riigi Teatajast lugedes palume valida hetkel kehtiv versioon.

13.1. Eesti õigusaktid

- [Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadus \(ELÜPS\)](#)
- Maaeluministri 26. märtsi 2019. a määrus nr 36 „[2019. aastal „Eesti maaelu arengukava 2014–2020” alusel antavad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika kohased maaelu arengu toetused](#)“
- Maaeluministri 22. aprilli 2015. a määrus nr 38 „[Poolloodusliku koosluse hooldamise toetus](#)”
- Põllumajandusministri 10. märtsi 2015. a määrus nr 22 „[Põllumassiivi kaardi koostamise, põllumassiivi piiripunktide määramise, põllumassiivile unikaalse numberkoodi andmise, põllumassiivi toetusõigusliku pindala ning põllumassiivil asetsevate maastikuelementide määramise ja korra ning põllumassiivi kasutamise kohta esitatavad andmed ja nende esitamise kord](#)“
- Põllumajandusministri 14. jaanuari 2015. a määrus nr 4 „[Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded](#)”
- Maaeluministri 22. detsembri 2015. a määrus nr 26 „[Maaelu arengu toetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise, toetatud objektide tähistamise ning Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi \(EAFRD\) osalusele viitamise täpsem kord perioodil 2014–2020](#)“
- [Looduskaitse seadus](#)
- [Haldusmenetluse seadus](#)
- [Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadus](#)
- [Veeseadus](#)

13.2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu ning Komisjoni määrused

- [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus \(EL\) nr 1305/2013](#), Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548);
- [Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus \(EL\) nr 1306/2013](#) ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/200, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 549–607);
- [Komisjoni rakendusmäärus \(EL\) nr 809/2014](#), 17. juuli 2014, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 rakenduseeskirjad seoses ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi, maaelu arengu meetmete ja nõuetele vastavusega;
- [Komisjoni delegeeritud määrus \(EL\) nr 640/2014](#), 11. märts 2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas, otsetoetuste, maaelu arengu toetuse ja nõuetele vastavuse süsteemiga seoses kohaldatavatest maksetest keeldumise ja nende tühistamise tingimuste osas ning kõnealuste toetuste ja süsteemiga seotud halduskaristuste osas;
- [Komisjoni rakendusmäärus \(EL\) nr 808/2014](#), milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 (Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist

(EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) rakenduseeskirjad (ELT L 227, 31.07.2014, lk 18–68).

13.3. Muud dokumendid

- European Commission guidance document (DSCG-2014-32 FINAL Rev4) ON-THE-SPOT CHECKS ACCORDING TO ART. 24, 25, 26, 27, 30, 31, 33A, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41 OF REGULATION (EU) NO 809/2014 AS AMENDED BY REGULATION (EU) 2015/2333 AND REGULATION (EU) NO 2018/746 CLAIM YEAR 2018, GUIDANCE FOR ON-THE-SPOT CHECKS (OTSC) AND AREA MEASUREMENT1;
- European Commission guidance document (DSCG-2014-33 FINAL Rev5) ON THE LAND PARCEL IDENTIFICATION SYSTEM (LPIS) UNDER ARTICLES 5, 9 AND 10 OF COMMISSION DELEGATED REGULATION (EU) NO 640/2014 AND ON THE ESTABLISHMENT OF THE EFA-LAYER REFERRED TO IN ARTICLE 70(2) OF REGULATION (EU) NO 1306/2013 CLAIM YEAR 2018 ONWARDS;

Eesti õigusaktidega saab tutvuda Riigi Teataja kodulehel www.riigiteataja.ee. Euroopa Liidu õigusaktidega kodulehel <http://eur-lex.europa.eu>. Eesti maaelu arengukavaga 2014–2020 saab tutvuda Maaeluministeeriumi kodulehel www.agri.ee. Muude toetuse menetlemisel aluseks olevate dokumentidega PRIA kodulehel www.pria.ee.

Edukat taotlemist!

Käesolev juhend on koostatud abistavaks materjaliks toetuste taotlemisel. Juriidiliseks aluseks toetuste taotlemisel ja kasutamisel on õigusaktid.